

JÖNKÖPINGS KOMMUN

RÄDDNINGSTJÄNSTEN

JÖNKÖPINGS KOMMUN
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Fastighetsägare
Förnamn och efternamn
Personnummer
Adress
Postnummer/ort
Telefonnummer

Fastighet
Fastighetsbeteckning
Fastighetsadress/ort

Sotningsobjekt
Typ av objekt
Typ av objekt
Typ av objekt

Kompetens och utrustning
Dokumenterad utbildning, erfarenhet eller annan kunskap om eldåstaden och tillkommande ändringar
Har tillgång till följande utrustningsredskap för sotning

Villkor
Undertecknad har tagit del av och tecknad har tillgång till den utrustning som krävs, har fysisk förmåga att sota anläggningen och förbinder sig att:
- följa rengöringsfrister samt att
- anmäla ändrade förhållanden vad gäller eldningsanläggningen till kommunen, t.ex. val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även andra

Fastighetsägarens
Ott/ Datum

Fastighetsägarens underskrift
Ott/ Datum

JÖNKÖPINGS KOMMUN
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Ansökan om att själv sota förbränningsanordning
ställa till: Räddningstjänsten, Jönköpings kommun, 551 89 Jönköping

Fastighetsägare
Förnamn och efternamn
Personnummer
Adress
Postnummer/ort
Telefonnummer

Fastighet
Fastighetsbeteckning
Fastighetsadress/ort

Sotningsobjekt
Typ av objekt
Typ av objekt
Typ av objekt

Kompetens och utrustning
Dokumenterad utbildning, erfarenhet eller annan kunskap om eldåstaden och tillkommande ändringar
Har tillgång till följande utrustningsredskap för sotning

Villkor
Undertecknad har tagit del av och förstått vilka krav som ställs på den som avser att själv sota sin fastighet. Undertecknad har tillgång till den utrustning som krävs, har fysisk förmåga att sota anläggningen och förbinder sig att:
- följa rengöringsfrister samt att dokumentera rengöring. Dokumentation skall vid begäran visas upp för kommunen.
- anmäla ändrade förhållanden vad gäller eldningsanläggningen till kommunen, t.ex. val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även andra

Fastighetsägarens
Ott/ Datum

Fastighetsägarens underskrift
Ott/ Datum

JÖNKÖPINGS KOMMUN
RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Ansökan om att själv sota förbränningsanordning
ställa till: Räddningstjänsten, Jönköpings kommun, 551 89 Jönköping

Fastighetsägare
Förnamn och efternamn
Personnummer
Adress
Postnummer/ort
Telefonnummer

Fastighet
Fastighetsbeteckning
Fastighetsadress/ort

Sotningsobjekt
Typ av objekt
Typ av objekt
Typ av objekt

Kompetens och utrustning
Dokumenterad utbildning, erfarenhet eller annan kunskap om eldåstaden och tillkommande ändringar
Har tillgång till följande utrustningsredskap för sotning

Villkor
Undertecknad har tagit del av och förstått vilka krav som ställs på den som avser att själv sota sin fastighet. Undertecknad har tillgång till den utrustning som krävs, har fysisk förmåga att sota anläggningen och förbinder sig att:
- följa rengöringsfrister samt att dokumentera rengöring. Dokumentation skall vid begäran visas upp för kommunen.
- anmäla ändrade förhållanden vad gäller eldningsanläggningen till kommunen, t.ex. val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även andra

Fastighetsägarens
Ott/ Datum

Fastighetsägarens underskrift
Ott/ Datum

**Information till dig som ska
ansöka om att sota själv**

Därför sotar man

En stor del av alla bränder i bostadshus är relaterade till eldstäder och skorstenar. Eldstäder är alltså en vanlig orsak till bränder. Vid sotning tas brandfarlig beläggning bort vilket minskar riskerna för att bränder skall uppkomma samt minskar skadan vid en eventuell brand.

Sotning är dessutom bra för ekonomin och miljön. En ren panna är effektivare, drar mindre bränsle och är mer ekonomisk än en sotig panna. Sot fungerar nämligen som isolering och redan vid 1 millimeters sotbeläggning ökar rökgastemperaturen med ca 50°C vilket ökar bränsleförbrukningen med ca 3 %. Dessutom minskar utsläpp av miljöfarliga ämnen om man sotar regelbundet.

Möjlighet för fastighetsägare att sota själv

Även fortsättningsvis är grundprincipen att kommunen ansvarar för såväl sotning som brandskyddskontroll. Lagen ger dock utrymme att låta en fastighetsägare eller någon annan som ingår i fastighetsägarens hushåll att själv utföra sotning inom den egna fastigheten. En förutsättning är att sotningen kan ske utifrån ett, från brandskyddssynpunkt, betryggande sätt. Om fastighetsägaren önskar anlita någon annan än en familjemedlem som ingår i hushållet, att utföra sotningen måste denne person ha minst samma kompetens som en kommunal sotare, alltså i princip vara utbildad skorstensfejare. Observera att denna möjlighet endast omfattar sotningsmomentet (rengöringen) medan brandskyddskontrollen ska utföras genom kommunens försorg.

Krav på fastighetsägare som vill sota själv

För att få medgivande att sota sin egen fastighet måste man styrka att man har tillräcklig kunskap för att kunna utföra sotningen på ett säkert sätt. Ett intyg från en genomgången kurs, t ex Brandskyddsföreningens utbildningspaket om "egensotning", eller studiecirkel med relevant innehåll är exempel på hur man kan styrka sin kunskap.

Ansökan

Den som vill ansöka om att själv få sota den egna fastigheten ska fylla i en särskild blankett. I blanketten ska den sökande fylla i:

- Uppgifter om ägare och fastighet.
- Uppgifter om sotningsobjekt.
- Ägarens/utförarens kompetens. Sökanden ska styrka sin kompetens vad avser kunskaper om rengöring och om brandskydd. Detta kan till exempel ske genom intyg av genomgången kurs.
- Teknisk utrustning och redskap som sökanden har eller avser att skaffa för att utföra sotningen.
- Ägarens underskrift som intygar att uppgifterna är riktiga samt att ägaren/utföraren har fysisk förmåga att sota anläggningen.

The image shows three overlapping application forms for chimney cleaning (sotning) in Jönköping Municipality. Each form is titled "Ansökan om att själv sota förbränningsanordning" and includes the following sections:

- Fastighetsägare:** Fields for name, address, postal code, and telephone number.
- Utförare av sotning om annan än fastighetsägaren:** Fields for name and address.
- Fastighet:** Fields for address, postal code, and telephone number.
- Sotningsobjekt:** Fields for type of object and address.
- Kompetens och utrustning:** A section for documenting training, education, or other knowledge related to chimney cleaning and safety measures.
- Villkor:** A section for the applicant to declare their ability to perform the work and provide documentation if required.
- Fastighetsägarens underskrift:** A field for the signature of the property owner.

Skyldigheter för den som sotar själv

Den som får ansökan beviljad tar över ansvaret för sotningen och förbinder sig att:

- Sota objekten enligt de sotningsfrister som gäller för respektive objekt.
- Dokumentera sotningar i särskild liggare som skall kunna uppvisas vid brandskyddskontroll.
- Anmäla ändrade förhållande vad gäller eldningsanläggningen till kommunen, t ex val av bränsle eller ändrad eldningsfrekvens. Även ändrade förhållanden i övrigt, t ex ägarbyte, skall anmälas till kommunen.

Prövning av ansökan

Vid prövning av ansökan beaktar kommunen:

- anordningens komplexitet
- riskbilden
- den enskildes kunskap samt förutsättningarna för uppgiften.

Kommunen begär även skorstensfejarmästarens yttrande över sotningsobjektets status. Skorstensfejarmästaren har sedan tidigare kommunens uppdrag att utföra den lagreglerade sotningen och har därmed god kännedom om befintliga anläggningar.

Myndighetsbeslut

Kommunen fattar beslut om ansökan ska beviljas eller avslås. Ett medgivande ges enbart till fastighetsägaren eller någon i dennes familj. Vidare förutsätts att den som ska utföra sotningen är bosatt i fastigheten.

Ett medgivande gäller normalt tillsvidare men kan återkallas vid brandskyddskontroll eller tillsyn om sotningen inte utförts på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Medgivandet är personligt och upphör automatiskt vid ägarbyte.

Vid beslut om avslag för ansökan lämnas motivering samt anvisningar om hur beslutet kan överklagas.

Arbetsbeskrivning för sotning

Åtgärder före sotningen

Kontrollera: Anläggningens funktion samt eventuella brister.

Luckor och spjäll

Stegar och takskyddsanordningar

Bryt strömmen till anordningar som kan orsaka skador.

Flytta eller ta bort rökgastermometer och andra anordningar, som kan skadas.

Stäng dörren till pannrum.

Kontroll av anläggningen

I samband med rengöringen kontrollera om det finns fel och brister hos anläggningen som kan orsaka skador på människor, egendom eller miljö.

Ordning och städning kring eldstaden

Sotbildning och beläggningar

Anläggningen kontrolleras med avseende på sotbildning och beläggningar som kan hindra dess funktion och medföra brandfara. Kontroll bör göras av tillförseln av förbränningsluft till eldstaden.

Skador eller förändringar av det tekniska utförandet

Särskilt bör beaktas skador eller förändringar som kan medföra brandfara till följd av korrosion, temperaturförhållanden, slitage och klimatpåverkan.

Tryckförhållanden

Anläggningen bör kontrolleras så att erforderliga tryckförhållanden föreligger under drift. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt tryckförhållanden i bl.a förbränningskammare, förekommande dragavbrott, anslutningar och kanaler.

Rengöringens utförande

Brandförebyggande rengöring innebär att sådant sot som utgör brandrisk eller kan leda till driftstörning tas bort.

Rökkanaler

Kanaler i skorstenar rengörs vanligen genom avpumpning, vilket utförs med det antal gånger som erfordras med hänsyn till sotets mängd och konsistens. Sot i skorstenens botten tas bort genom särskild sotlucka eller via förbindelsekanal till eldstad. Lös markstege skall tas bort efter utfört takarbetet.

Eldstäder

Pannor

Rengör förbränningskammare, konvektionsdelar och förbindelsekanal till skorsten. Nerfallet sot i förbränningskammaren tas i regel ej bort, då detta vanligen förbränns vid den efterföljande eldningen. Större mängd nerfallet sot, vilket kan hindra normal eldning eller utgöra brandfara, tas bort.

Lokaleldstäder

Kakelugnar

Stäng spjället innan avpumpning sker. Öppna spjället efter avpumpningen, rengör förbindelsekanalen och kakelugnens övre del via toppluckan. Rengör främre och bakre kanalerna genom de nedre sidoluckorna, nerfallet sot tas bort. Den främre kanalen rengörs genom eldstadsluckorna och sotet tas bort.

Spisar

Kokplattor, häll och stekugnens ovansida samt kanaler och utrymmen som utgör rökgasväg rengörs och sotet tas bort.

Braskamin och kamin för fast bränsle

Kamin med överförbränning och kort rökgasväg fordrar oftast ingen sotning utan endast en kontroll av eldstaden. Rengör förbindelsekanalen.

I kamin med lång rökgasväg rengörs samtliga rökkanaler och sotet tas bort. Om rökgasradiator eller förlängd förbindelsekanal är ansluten till kamin rengörs även dessa. Eventuellt kan de behöva monteras ned och tas i sär.

Pelletsamin

Rengör eldstadsutrymme och konvektionsdelar samt rökgasfläkt och förbindelsekanal. Kontrollera brännarskål och hål för förbränningsluft.

Kaminer för flytande bränsle (fotogen- och oljekaminer)

Om det behövs, för uttagning av sot i rökkanalen, lyftes kaminen fram och ansluts åter, innan sotning av kaminen sker. Rökgasvägarna i kaminen rengörs. Styrningarna i botten demonteras och borstas av. Sot i kaminens botten tas bort. Kontroll görs av bränslerörets mynning och lufttillförselhål samt av spjäll och motdragsluckor.

Öppna spisar

Utströmning av sot kan förhindras genom att öppningen täcks för. Väggarna i förbränningskammaren, kupan och rökkanalens nedre del rengörs. Sot som fallit ner på kallhylla och eldstadsbotten tas bort.

Åtgärder efter sotningen

Nerfallet sot runt objektet samlas upp.

Sot skall läggas i askutrymme, askficka eller obrännbart sotkärl.

OBS! kärl i plast eller annat brännbart material får inte användas.

Spjäll, draglucka, etc, som ändrats för rengöringen, återställs. Objekt med automatisk tändning startas och kontrolleras så att den fungerar utan anmärkning. I övriga objekt kontrolleras draget. Dörrar och luckor, som öppnats, stängs efter rengöringen.

Utbildning i "egensotning"

Brandskyddsföreningen Jönköpings län arrangerar utbildningar i "egensotning".

Utbildningens syfte är att ge deltagaren nödvändig kunskap om sotning för att fylla kriteriet för kommunens medgivande om att sota själv.

Utbildningslängd:

Ca 4 timmar

Pris:

450 kronor inkl. moms

Innehåll:

- Styrande lagar och förordningar
- Anläggningskunskap
- Förbränningskunskap
- Sotningsteknik
- Brandrisk
- Säkerhet på tak
- Redovisning

Kontaktperson:

Tfn 0730-29 76 04

E-post: jonkoping@svbf.se

Kontakter

Räddningstjänsten i Jönköpings kommun

Besöksadress: Glansgatan 7

Postadress: 551 89 Jönköping

Tfn: 036-10 70 00

Fax: 036-71 29 44

E-post: raddning@jonkoping.se

Hemsida: www.jonkoping.se **Sök:** sota själv

Brandskyddsföreningen Jönköpings län

551 89 Jönköping

Tfn: 0730-29 76 04

Fax: 036-10 77 04

E-post: info@jlb.se

Hemsida: www.brandskyddsforeningen.se/jonkoping

GÖSAB Sotning AB

Tfn: 036-30 84 75

E-post: info@gosab.se

Hemsida: www.gosab.se

**JÖNKÖPINGS
KOMMUN**